

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput I. Alex. III. (a) Salern. Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

TITULUS XI.

De cognatione spirituali.

CAPUT I.

Alex. III. (a) *Salern. Archiepiscopo.*

UTRUM autem filii & filia ante, vel post compaternitatem geniti, possint ad invicem copulari, (b) canones secundum diversorum locorum consuetudinem inveniuntur: & licet primus canon exinde editus, natos post compaternitatem prohibeat adinvicem copulari; alter tamen canon posterius editus primum videtur corrigere, per quem statuitur, ut sive ante, sive post compaternitatem geniti sunt, simul possint conjugi, excepta illa persona dumtaxat, per quam ad compaternitatem venit: unde tolerabilius nobis videtur, ut secundum (c) posteriorem canonem, ante & post compaternitatem geniti simul valeant copulari, praeter illam personam, per quam compaternitas contrahitur, nisi consuetudo Ecclesiae, qua scandalum generet, aliter se habeat.

NOTA.

in his posteriora rem concludere, & sequentia antecedentibus prevalere.

1. (a) *Salernitano.* Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 1. ubi additur pars capituli licet, ut cognoscamus, in praesenti referri partem textus in cap. licet, de spons. duor. Integra autem decisio extat post Concil. Lateran. p. 32. cap. 1. De Salernit. Ecclesia egi in cap. 1. de officio judicis.

2. (b) *Canonibus.* Si Alex. III. respexit ad textum in cap. super quibus 4. cap. post 5. 30. q. 3. recte reprehenditur ab Interpretibus duplici ex causa: Prima, quia canonem Paschalis II. relatum in cap. 5. appellat priorem; & canonem Urbani II. in d. cap. 4. appellat posteriorem, cum Urbanus II. praecessisset Paschalem II. & ideò Gratianus servata temporum serie prius compilavit canonem Urbani II. quam Paschalis II. siquidem Urbanus floruit per annos 108. Paschalis vero II. per annos 1099. & textum in d. c. post 3. esse Paschalis II. constat ex aliis ejus partibus, quae extant in c. post uxoris 30. q. 4. & in c. porro 32. q. 2. & ita aut Alexander III. agit de aliis canonibus, aut si de his duobus, posuit priorem pro posteriore, & posteriorem pro priore. Secundo quia Paschalis II. in d. c. post 5. licet juxta aliquorum interpretationem accipiatur de matrimonio non contrahendo inter filios naturales compatrum videlicet, & inter filios susceptoris, & filios patris, cujus filius susceptus est; tamen verius est, & facile constat, praecipue ex exemplo filii emancipati ab eo adducto, agere de matrimonio non celebrando inter filios naturales susceptoris, & ipsum susceptum, inter quos vera datur fraternitas spiritualis, ut infra dicemus.

3. (c) *Posteriorem canonem.* Quia nisi ubi prior Synodus est oecumenica, secunda vero provincialis (quo casu priori statum, cap. omnino 50. distinct.) regulariter posterior constitutio attenditur, juxta sententiam Tertulliani de baptis. ibi: In omni D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

COMMENTARIUM.

In hoc textu, & in c. super eo, hoc titulo agitur de filiis compatrum, an videlicet filii susceptoris, sive patrini contrahere possint matrimonium cum filiis ejus, cujus filius levatus est, ante vel post compaternitatem contractam susceptis? Et quidem filios naturales ipsius susceptoris, cum ipso filio suscepto, qui causam dedit compaternitati, matrimonium non posse subsistere, probatur ex c. ita diligere, in fine, c. p. & c. non oportet 3. c. super quibus 4. c. post 5. c. illud, final. 30. q. 3. c. super eo, cap. tua nos 7. c. final. hoc titulo. c. i. hoc titulo. ubi 6. nam illi censentur confratres, sicut & eorum parentes compatres, Sanchez de matr. lib. 7. disp. 54. n. 9. unde inter filium spiritualem, & filiam carnalem uxoris ipsius patris spiritualis ab alio viro susceptam, matrimonium licite contrahitur, quia inter eos nulla cognatio est, ut resolvunt Decius consil. 101. in fine, Sylvester verbo matrimonium 8. quest. 7. Covarr. in 4. dicto §. 4. num. 9. qui recte idem resolvit in matrimonio contracto à patre spirituali cum filia carnali ipsius filiae spiritualis, juxta textum, juncta Glossa ibi, in cap. final. 30. q. 3. quod & docuit S. Antonius in summa, 3. q. tit. 1. c. 15. §. 2. cui convenit lex 3. tit. 7. part. 3. quia haec cognatio nec habet gradus, nec transit ad personas in jure non expressas; unde quaerebatur, an filius naturalis susceptoris possit ducere in uxorem filiam naturalem patris suscepti, id est sororem ipsius suscepti? Et utrum intersit, quod filii susceptoris, vel patris naturalis suscepti nati essent ante, vel post compaternitatem contractam? Dubitandi ratio haec erat, quia confratres esse videntur, qui sunt compatrum filii: qua ratione utitur etiam Demetrius Comadenus Archiepiscopus Bulgariae in responso de gradibus cognationum, quod

quod extat in iure Orientali : sed contrarium placuit Urbano II. in c. super quibus 30. q. 3. Alexandro III. in presenti, & in cap. super eo, hoc titul. ubi adjicit eam limitationem, nisi contrarium consuetudine inductum sit, ex eadem ratione, videlicet quia cum hæc cognatio non habeat gradus, nec extendatur ad personas non expressas; & inter personas, inter quas ex veteribus canonibus nascitur hæc cognatio, non enumerentur filii compatrum: ideo inter eos non impeditur matrimonium, præcipue quia edictum de nuptiis est prohibitorium, cap. cum apud, de spons. cap. consulasti 2. q. 5. Unde matrimonium permittitur illis, quibus nominatim non prohibetur. Accedit, nam hæc cognatio spiritualis imitatur adoptionem & cognationem legalem ex ea proponentem, cap. I. cap. per spirituales 30. q. 4. sed cognatio legalis, ad cuius exemplum statuta est spiritualis, non prohibet nuptias celebrari inter filios adoptantis, & fratres filii adoptati, cap. unic. ubi dicemus, de cognatione legali: ergo nec spiritualis. Nec contrarium probatur in cap. tuos 7.

de cognat. spirituali, in illis verbis: *Tua nos duxit discretio consulendos, an natus ante compaternitatem filiam compatris sui, vel commatris sibi possit matrimonialiter copulare; & si contraxerint, debeant separari? Super quo respondemus, quod huiusmodi persona non possunt matrimonium contrahere; & si contraxerint, possint ab invicem separari.* Quia in illis verbis non prohibetur generaliter, quamcumque filiam patris, vel matris naturalis matrimonialiter copulari cum filio compatris nato ante compaternitatem; inter istas enim personas licite & valide matrimonium contraheatur: sed signanter secundum ea, quæ Pontifici proponebantur, ipse statuit filium patris spiritualis natum ante compaternitatem, per matrimonium jungi non posse cum sorore spirituali, nempe cum femina illa, quam pater suus suscepit ex baptismo, atque ita illa verba, *filiam compatris patris sui, vel commatris*, intelligenda sunt de filia, per quam compaternitas patri spirituali obveniat, ut docuerunt Hostiensis, Innocentius, Cardinalis, & Abbas ibi, Cujacius in presenti.

CAPUT II.

Idem (a) Eidem.

SI vir, vel mulier scienter, vel ignoranter filium suum de sacro fonte susceperint, an propter hoc ab invicem separari debeant, & alii copulari, quia nos consulere voluisti, consulationi tuæ duximus respondendum, quod quamvis sit generaliter institutum, ut debeant separari, quidam tamen humanius, & potius sentientes, aliter statuerunt. Et ideo nobis videtur, quod si ex ignorantia, siue ex malitia id fecerint, non sunt ab invicem separandi, nec alter alteri debitum debet subtrahere, nisi ad continentiam servandam possint induci; quia si ex ignorantia id factum est, ignorantia eos excusare videtur: si ex malitia, eis sua fraus non debet patrocinari, vel dolus.

NOTÆ.

- I. (a) *Idem eidem.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titul. cap. 2. & post Concil. Later. p. 32. cap. 2. id est, idem Alexander eidem Salernit. Præfult.

COMMENTARIUM.

2. De conjugibus filii levantibus.

ETIAM in hac parte ejusdem epistolæ decidit Alexander aliam quæstionem, circa quam veteres canones dissentientes reperiebantur; utrum videlicet conjuges levantes proprium filium in baptismo, vel tenentes in confirmatione, debeant separari, nec postea invicem sibi petere, aut reddere debitum valeant? In qua quæstione Pontifex Deusdedit ex prædecessorum sententiis indicavit, eos separandos esse, in c. I. 30. q. 1. in qua epistola, relata à Luitprando in vita ipsius Pontificis, & quæ nuper excusa extat inter decretales, quæ prodierunt ex Bibliotheca Vaticana, post ea verba, quæ referuntur in eo canone à Gratiano, hæc difficilia verba leguntur: *Mulieres vero cum separata fuerint pro hac illicita re à propriis viris, totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt, & post expletum annum recipiant alium virum: similiter & vir uxorem.* Ubi cum à Pontifice quæreretur, an mulie-

res, quæ ob magnum populorum concursum in Sabbatho Paschæ filios suos levarent de baptismo, adhuc possent in ipso matrimonio persistere? Respondit, separandas omnino esse, & post annum ad secundas nuptias transire posse; quæ ultima pars difficilis valde est. Uream exponat Archidiaconus ibi, existimat in eo textu agi de separatione quoad commixtionem carnalem per tempus pœnitentiæ: Turriseremata accipit textum illum de sponsis jungendis in matrimonio, non verò de conjugibus jam copulatis: sed utraque solutio facile convincitur ex littera ipsius textus; quare Basilus lib. 7. de matrim. c. 40. variis modis dissolvere intendit illius textus difficultatem. Primò affirmat, in eo textu agi de sponsis, & etiam de conjugibus jam copulatis; & singula singulis referendo, Pontificem statuere ut conjuges, qui levarunt filium communem, separantur à communione pro tempore pœnitentiæ, postea verò redeant ad usum matrimonii: si verò sponsi ex vago concubitu filium procreaverint, illumque susceperunt de sacro fonte, peractâ pœnitentiâ per annum, vir accipiat aliam uxorem, & similiter uxor alium virum. Secundò ipse perdoctus vir n. 12. textum illum accipit de filiis susceptis à concubinis ex vago concubitu, non verò procreatis ex matrimonio; & tunc ait re sed statuere Pontificem, inter eos celebrari non posse matri-